

ISKOLAFÖRTÉNETI VERSENY

2022

9./D. osztály:

GRÓF LÓNYAY MENYHÉRT

FELADATOK:

- 1.) Nézz utána az interneten, hogy ki volt Lónyay Menyhért!**
  - a. Mikor élt?
  - b. Mi volt a foglalkozása?

- 2.) Olvasd el az alábbi forrásszövegeket és válaszolj a kérdésekre!**
  - a. Mikor volt gimnáziumunk tanulója Lónyay Menyhért?
  - b. Milyen nyelven folyt az oktatás a gimnáziumban és ez miért jelentett problémát Lónyaynak?
  - c. Milyen segítséget nyújtott Lónyaynak és társainak Zimmermann Jakab, az osztályfőnök?
  - d. Szorgalmas tanuló volt Lónyay? Csak az iskolai tananyagot tanulta meg?
  - e. Milyen esetet ír le Lónyay az iszákos házitanítóval kapcsolatban?

ISKOLAFÖRTÉNETI VERSENY

2022

FORRÁSSZÖVEG:

“Atyám 1832-ben a helytartótanácsához tanácselnökké neveztetvén ki, Budára jöttünk lakni az Ambrózy-házba. Addig magyarul tanultunk mindent és tudtuk is jól magyarra fordítani a deák classicusokat [latin szerzők műveit]; most egyszerre a deák [latin nyelv] lett a tanulás nyelve; a kérdésekre deákul kellett felelni és deákul kellett beszélni, a mi eleinte nehezemre esett. A második félévben már sikerült a nehézségeket leküzdenem és tanárom nyilatkozata szerint, ha nem is egészen folyékonyan, de hibátlanul beszéltem latinul. [...] A deák nyelvben való haladásomat azon pajtásoknak is köszönöm, kikkel az iskolában együtt tartottam. Köztük voltak Luby Pista, Bors Kelemen és Köffinger Rudolf.

[...]

A harmadiktól az ötödik osztályig igen derék, humánus [emberséges] piarista tanár volt az osztályvezetőnk: Zimmermann Jakab, a ki arra a fáradságra is ráadta magát, hogy a tantárgyak közül többet, különösen a természettudományokat, magyar-nyelven külön órákban magyarázza. Mi ezt hálásan fogadtuk, ámbár e tanulmányoknak az egész életre kiható fontosságát akkor még nem fogtuk föl. Osztályvezetőnk igazán humánus ember volt, soha sem szabott ránk testi büntetést, pedig az akkor szokásban volt s azokat az ifjakat, a kiknek haladásával meg volt elégedve s a kiktől valamit várt, magához hívogatta és tanulmányaikban folyton segítette.

[...]

Azon házi tanítókról [iskolán kívüli felkészítő tanár] is megkívánok még emlekezni, a kikkel a sors összehozott. Ilyen volt valami Hlavacs nevű expiarista, aki [...] bizalmunkat sohasem iparkodott megnyerni s beérte azzal, hogy egyszer végig olvassa velünk a leczkéket. Korlátolt, szűk látkörű ember volt. [...] Én azonban szükségét éreztem annak, hogy ennél többet is tanújjak. Elvégeztem mindazt, a mit az iskolában tudni kellett, de azontúl is fölhasználtam az időt a magam kiképzésére.

[...]

ISKOLAFÖRTÉNETI VERSENY

2022

Szüleink Nagy-Lónyára menvén, mi — akkor már öntudatos fiatal emberek — magunkra maradtunk. A pinczekulcs Albertnél, az inasnál volt és Hlavacs nevü tanítónk mindig kényszerítette őt, hogy bort, hegyaljait és somlyait, hozzon neki a pinczéből. Hlavacs békében hagyott bennünket, ha békében alhatta ki részegségét. Egyszer fölébredt benne a lelkiismeret, hogy mégis csak illene velünk foglalkozni. Félig mámorosan, kipirosodva szobánkba jött és kérdezgetni kezdte, mit tanulunk ? Válaszunk az volt: “Ön nem törődött eddig velünk, kár, hogy most fárasztja magát; tanulunk mi eleget, a többivel ne gondoljon.” Hlavacs erre dühbe jött, a sarokban álló botot megragadta s reánk támadt. Több sem kellett, vettük sétabotunkat, jól elpáholtuk és föl-hívtuk, hogy távozzék azonnal. [...] Leírtuk atyámnak a jelenetet és az volt a következés, hogy Hlavacsnak azonnal távoznia kellett, és ez iskolai évnek egyik felét tanító nélkül fejeztük be. [...]

(Lónyay Menyhért önéletrajzi töredéke, 1885)